

Miljøvurdering af forslag til Kommuneplan 2025-2037

Udarbejdet af Mols Consulting for Ikast-Brande Kommune af:

Mariane Lynge, kvalitetssikret af Irene S. Møller og Hanne Henriksen

Indhold

1	Indledning.....	4
1.1	Ikke-teknisk resumé.....	4
1.2	Kommuneplanens overordnede indhold og formål.....	5
1.3	Kommunens nuværende miljøstatus.....	7
1.4	Forhold til anden planlægning.....	8
1.5	Høring af berørte myndigheder.....	8
1.6	Miljøvurderingsprocessen og detaljeringsniveau.....	9
1.7	Miljøparametre og miljødata til grund for miljøvurderingen.....	10
1.8	Læsevejledning.....	12
2	Miljøvurdering af retningslinjer og kortudpegninger.....	14
2.1	Jordbrugsinteresser.....	14
2.2	Lavbundsarealer.....	14
2.3	Naturområder.....	16
2.4	Potentielle naturområder.....	17
2.5	Økologiske forbindelser.....	18
2.6	Grønt Danmarkskort.....	19
2.7	Grundvand og drikkevandsinteresser.....	20
2.8	Støjbelastede arealer.....	21
2.9	Konsekvensområder produktionserhverv.....	22
2.10	Risikovirkksomheder.....	23
3	Miljøvurdering af rammeudlæg.....	25
3.1	Engesvang.....	25
3.2	Gludsted.....	29
4	Tværgående miljøvurdering.....	32
5	International naturbeskyttelse inkl. væsentlighedsvurdering.....	33
5.1	Natura 2000 - væsentlighedsvurdering.....	34
5.1.1	Stenholt Skov og Stenholt Mose.....	34
5.1.2	Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov.....	36

5.2	Bilag IV-arter	36
5.2.1	Flagermus	37
5.2.2	Odder	38
5.2.3	Bæver	39
5.2.4	Ulv	39
5.2.5	Markfirben	39
5.2.6	Stor vandsalamander	40
5.2.7	Løgfrø	41
5.2.8	Spidssnudet frø	41
5.2.9	Strandtudse	41
5.2.10	Grøn kølleguldsmed	42
	Grøn kølleguldsmed	42
5.2.11	Grøn mosaikguldsmed	42
6	Overvågningsprogram	43
7	Konklusion	43
7.1	Konklusioner ift. Habitatdirektivet	44
8	Referencer	45
	Bilag 1. Afgrænsning af miljøparametre	46

1 Indledning

Forslag til Ikast-Brande-Kommuneplan 2025-2037 er omfattet af miljøvurderingslovens krav om miljøvurdering af planer¹. En kommuneplan er omfattet af krav om miljøvurdering, jf. miljøvurderingslovens § 8 stk. 1, som foreskriver, at planer, der omhandler fysisk planlægning og arealanvendelse og fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter omfattet af lovens bilag 1 og 2, skal miljøvurderes.

Da forslag til kommuneplan 2025-2037 således er obligatorisk omfattet af krav om miljøvurdering, er der ikke truffet screeningsafgørelse herpå, men miljøvurderingsarbejdet er igangsat direkte.

Hensigten med miljøvurderingen er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau, ved at integrere miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af forslag til Kommuneplan 2025-2037. Dette sker ved at synliggøre og vurdere potentielle miljømæssige konsekvenser i planen, som danner baggrund for eventuelle tilretninger af planen, frem mod den endelige vedtagelse. Miljørapporten sikrer således, at politikerne kan tage beslutninger på et miljømæssigt oplyst grundlag.

I miljøvurderingen er der desuden foretaget en væsentlighedsvurdering af planens konsekvenser for internationale beskyttelsesområder (Natura 2000-områder), samt planter og dyr på Habitatdirektivets bilag IV, i henhold til Habitatbekendtgørelsen².

I processen høres offentligheden og berørte myndigheder for at sikre, at væsentlige indvirkninger inden for det brede miljøbegreb identificeres, beskrives og vurderes.

1.1 Ikke-teknisk resumé

I nærværende rapport er der miljøvurderet på væsentlige ændringer i Kommuneplan 2025-2037. Miljøvurderingen forholder sig bredt til de miljømæssige konsekvenser og anbefaler for hver ændring, forslag til afbødende foranstaltninger i den videre planlægning, såfremt der er konflikter.

De væsentligste udfordringer i Kommuneplan 2025-2037 er udlæg af rammeområde i Engesvang og rammeudlæg i Gludsted, hvor der potentielt er forekomst af flagermus (bilag IV-art). Rammeområdet i Engesvang rummer dertil væsentlige kulturhistoriske interesser.

¹ Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). LBK nr. 4 af 03/01/2023.

² Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder. BEK nr. 1098 af 21/08/2023.

Kommuneplan 2025-2037 indeholder andre arealmæssige konflikter, der skaber behov for afbødende foranstaltninger i den videre planlægning og projektering, men disse er af mindre væsentlig betydning.

I miljørapporten er der endvidere vurderet på de særligt beskyttede arter (bilag IV-arter) og ift. Internationale beskyttelsesområder (Natura 2000-områder), og der er opstillet et overvågningsprogram.

1.2 Kommuneplanens overordnede indhold og formål

Kommuneplanen er den overordnede plan for den fysiske planlægning i kommunen. Byrådet fastlægger i kommuneplanen de overordnede mål og strategier for, hvordan kommunen skal udvikle sig, og hvilke rammer, mål og retningslinjer, administrationen skal arbejde ud fra. Formålet med en kommuneplan er at lave en strategi og en helhedsplanlægning for kommunens udvikling i de kommende år.

Kommuneplanen indeholder byrådets hovedstruktur, hvori byrådets strategiske betragtninger for udviklingen og arealanvendelsen beskrives. Derudover illustrerer den de strategiske og langsigtede overvejelser der kan række udover kommuneplanens 12-årige periode. Kommuneplanen indeholder også retningslinjer, der gælder for hele kommunens geografiske område, herunder byer, landsbyer og det åbne land. Ikast-Brande Kommunes retningslinjer rummer mål og redegørelse for i alt 36 forskellige kommuneplanemner. Administrationen skal følge retningslinjer og mål i det daglige arbejde, samt ved konkret sagsbehandling.

Rammer for lokalplanlægning er en anden stor del af en kommuneplan. Rammerne er specifikke udpegninger til f.eks. bolig-, erhvervs-, center-, rekreative- eller offentlige områder. Udvikling inde for rammerne, må kun ske efter rammernes bestemmelser. Det er kommunens ansvar at sikre, at rammerne overholdes.

Forslag til Kommuneplan 2025-2037, bygger i væsentligt omfang på den gældende Kommuneplan 2021-2033. I overensstemmelse med Planstrategi 2023, er ændringer til den gældende kommuneplan primært orienteret omkring at fremme en langsigtet og bæredygtig anvendelse af arealressourcen i det åbne land og omkring kommunens byer, samtidig med at udvikling i kommunens landsbyer og mindre bysamfund understøttes. Byrådet ønsker endvidere, at der udlægges byvækstarealer for at dække behovet i den kommende planperiode 2025-2037 og at opdatere en række emner.

Planlagte ændringer i kommuneplanen sker i både hovedstruktur, retningslinjer med dertilhørende arealudpegninger samt rammer. Ikast-Brande Kommune har vurderet alle ændringsforslag i forhold til om de skal undergå en miljøvurdering. Såfremt det vurderes, at et

ændringsforslag medfører ingen eller kun ubetydelige miljøpåvirkninger bliver emnet ikke miljøvurderet. Flere af disse emner er af strategisk karakter.

Af de kommuneplanemner der bliver revideret, vil følgende emner ikke blive omfatte af miljøvurderingen:

- Hovedstruktur, herunder strukturkort og udviklingsretninger
- Detailhandel
- Arealer til forskellige byformål
- Skovrejsning
- Byggeri i det åbne land
- Råstoffer
- Trafikanlæg - Veje og jernbaner
- Friluftsliv
- Strategisk planlægning for bymidter
- Byfornyelse og byomdannelse
- Kulturhistoriske værdier
- Affaldshåndtering
- Spildevand
- Beliggenheden af arealer til pyrolyseanlæg
- Erhvervsområder forbeholdt produktionsvirksomheder, transport- og logistikvirksomheder

Af de kommuneplanemner der bliver revideret, er følgende emner omfattet af miljøvurderingen:

- Lavbundsarealer
- Naturområder
- Økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser
- Grønt Danmarkskort
- Grundvand og drikkevandsinteresser
- Landsbyer - ændringer af landsbyafgrænsninger
- Støjbelastede arealer
- Konsekvensområder produktionserhverv
- Risikovirksomheder
- Byvækstarealer til byzone
- Ændrede og nye rammer for lokalplanlægningen
 - Boligrammeudlæg i Engesvang
 - Boligrammeudlæg i Gludsted

To kommunalplanemner var påtænkt en revidering i forbindelse med Kommuneplan 2025-2037, hvorfor de indgår i afgrænsningsnotatet. Revisionen af emnerne afventer det tværkommunale arbejde med omlægningsplaner i de lokale treparter og indgår derfor ikke i Kommuneplan 2025-2037. Forventningen er, at emnerne vil blive revideret i et tematillæg til Kommuneplan 2025-2037 i kommuneplanperioden. Der vil i den forbindelse blive truffet en afgørelse efter Miljøvurderingsloven, om hvorvidt ændringerne skal miljøvurderes.

De udgåede emner er:

- Jordbrugsinteresser
 - Særligt værdifulde landbrugsområder
 - Arealer til driftsbygninger/driftnlæg til større husdyrbrug
- Potentielle naturområder

Der henvises til afgrænsningsnotatet for en uddybende beskrivelse af kommuneplanemnernes revideringer.

1.3 Kommunens nuværende miljøstatus

Jf. miljøvurderingsloven skal miljørapporten indeholde oplysninger om relevante aspekter af den nuværende miljøstatus og dens sandsynlige udvikling, hvis kommuneplanen ikke gennemføres, også kaldet referencescenariet (tidligere kaldet "0-alternativ").

Den nuværende miljøstatus for hele det geografiske område, som Kommuneplan 2025-2037 for Ikast-Brande Kommune dækker, vil være for omfattende at redegøre for i nærværende miljøvurdering. Der henvises derfor til kommunens og statens generelle overvågning af natur- og miljøforhold. Disse data findes på Miljøportalen og på kommunens hjemmeside. Ligeledes henvises der til diverse faglige rapporter fra DCE (Nationalt Center for Miljø og Energi).

Hvis kommuneplanen ikke vedtages, vil udviklingen i miljøpåvirkningen være den forhenværende kommuneplan, inklusiv vedtagne kommuneplantillæg, hvor der også tages højde for den udvikling, der naturligt vil forekomme over årene.

Referencescenariet er dog ikke et realistisk alternativ. Dels fordi Planloven ikke giver mulighed for at genvedtage Kommuneplan 2021-2033 uden ændringer, blot med en forlængelse af gyldighedsperioden. Dels fordi det er urealistisk at have en kommuneplan, der ikke giver mulighed for ændringer.

1.4 Forhold til anden planlægning

Kommuneplanen relaterer sig til, og er underlagt, anden planlægning. Der findes således en kommunal planstrategi og en række sektorplaner, som udstikker de overordnede rammer for kommuneplanen.

Kommuneplanen må ikke stride imod de nationale interesser i kommuneplanlægning³ eller mod øvrige overordnede planer, som f.eks. råstofplaner, vandplaner og Natura 2000-planer.

De nationale interesser gælder følgende emner:

- Vækst og erhvervsudvikling, f.eks. risikovirksomheder
- Natur og miljø
- Kulturarv og landskab
- Hensyn til nationale og regionale anlæg
- Regler og beslutninger efter Planlovens § 3

Heraf er især vækst og erhvervsudvikling, samt natur og miljø relevant for nærværende miljøvurdering.

1.5 Høring af berørte myndigheder

De myndigheder, som Ikast-Brande Kommune har vurderet, potentielt kan blive berørt af Kommuneplan 2025-2037, jf. Miljøvurderingslovens § 32 stk. 3 nr. 2, er blevet hørt. Dette er for at afgrænse væsentlige miljøparametre til miljøvurderingen af Kommuneplan 2025-2037. Høringen forløb fra 25. oktober til 11. november 2024.

De berørte myndigheder har haft mulighed for at afgive kommentarer og stille spørgsmål til Kommuneplanens ændringer. Dette vil indgå i det videre arbejde med udarbejdelsen af miljøvurderingen.

Følgende myndigheder har været hørt i høringsfasen:

- Vejdirektoratet; som myndighed på statsveje
- Region Midtjylland; som myndighed på råstof og jordforurening
- Naturstyrelsen Søhøjlandet; Natur
- Landbrugsstyrelsen; Jordbrug
- Viborg Stiftsøvrighed; Kulturarv
- Museum Midtjylland; Kulturarv
- Herning Kommune; Nabokommune
- Viborg Kommune; Nabokommune

³ Plan- og Landdistriktsstyrelsen, 2023. Oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægning.

- Silkeborg Kommune; Nabokommune
- Horsens Kommune; Nabokommune
- Hedensted Kommune; Nabokommune
- Vejle Kommune; Nabokommune
- Billund Kommune; Nabokommune
- Brand og Redning MidtVest; Beredskab
- Ikast-Brande Spildevand; Lokal forsyning

Der er kommet ét høringssvar fra Viborg Stiftsøvrighed, som ikke har givet anledning til ændringer i notatet.

1.6 Miljøvurderingsprocessen og detaljeringsniveau

I miljøvurderingsprocessen sikres, at ændringer i kommuneplanen vurderes i forhold til væsentligheden af deres indvirkning på miljøet. Relevante myndigheder og offentligheden inddrages på et tidligt tidspunkt, for at sikre indflydelse på indholdet af planen og ikke mindst indflydelse på miljøvurderingen heraf.

De enkelte trin i processen er:

- Afgrænsning og høring af berørte myndigheder
 - I afgrænsningen vurderes, hvilke miljøparametre, der er relevante at fokusere på i miljørapporten.
 - Med høring af berørte myndigheder afdækkes relevant viden i arbejdet med miljøvurderingen (se afsnittet 1.5 *Høring af berørte myndigheder*).
- Miljøvurdering
 - I denne fase udarbejdes miljørapporten. Den indeholder en beskrivelse og en vurdering af planens sandsynlige indvirkning på de miljøparametre, der er afgrænset ved den forudgående afgrænsning. Forslag stilles til afbødende foranstaltninger.
- Offentlig høring af miljørapporten
 - Offentligheden og berørte parter får mulighed for at udtale sig om planforslag og miljøvurdering.
- Sammenfattende redegørelse
 - Den sammenfattende redegørelse er et procesdokument som ledsager planen til endelig vedtagelse og offentliggøres sammen med den offentlige bekendtgørelse af den vedtagne kommuneplan.

- Godkendelse
 - Eventuel endelig vedtagelse af kommuneplanen.
- Overvågning
 - Opfølgende overvågning af planens miljømæssige konsekvenser i overensstemmelse med det overvågningsprogram, der fastlægges i forbindelse med den endelige vedtagelse af planen med udgangspunkt i miljøvurderingen.

Idet kommuneplanen overordnet fastlægger retningslinjer og rammer for blandt andet den fysiske udvikling i kommunen, skal kommuneplanforslag derfor også miljøvurderes på dette overordnede niveau. Dette medfører, at miljøvurderingen koncentrerer sig om generelle vurderinger af forhold, der kan have en indvirkning på miljøet, og hvilke miljøforbedrende foranstaltninger, det bør overvejes at inddrage i forbindelse med lokalplanlægningen.

1.7 Miljøparametre og miljødata til grund for miljøvurderingen

Ifølge Lov om Miljøvurdering skal der anvendes et meget bredt miljøbegreb. I vurderingen skal der således vurderes for mulige konsekvenser for følgende forhold:

- Biologisk mangfoldighed, samt fauna og flora
- Befolkningen
- Menneskets sundhed
- Jordbund, vand og luft
- Klimatiske faktorer
- Materielle goder
- Landskab
- Kultur-, arkitektonisk- og arkæologisk arv
- Faktorernes indbyrdes forhold

Forud for nærværende miljøvurdering er der i afgrænsningsnotatet screenet for hvilke miljøparametrene, der potentielt kan blive påvirket af kommuneplanforslaget. Resultatet kan ses i bilag 1.

Miljøpåvirkningerne vurderes desuden i bred forstand, så der kigges ind i sekundære, kumulative, synergistiske, kort-, mellem- og langsigtede vedvarende aspekter, samt positive og negative virkninger.

I udarbejdelsen af miljøvurderingen er der anvendt natur- og miljødata, samt diverse geografiske relaterede data (GIS). Dette data findes på Miljøportalen og på kommunens hjemmeside. Nedenfor ses en oversigt over det anvendte data til miljøvurderingen.

Grundvandsinteresser

- Drikkevandsinteresser (OD og OSD)
- Nitratfølsomme indvindingsområder (NFI)
- Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)
- Indvindingsoplande til almene vandværker
- Boringer

Naturinteresser

- Fredskov
- Skovbyggelinjer
- § 3-beskyttet natur
- Mulige naturområder
- 15-års genopdykningsret
- Fredninger
- Strandbeskyttelseslinje
- Sø- og åbeskyttelseslinjer
- Kystnærhedszone
- Natura 2000-områder
- Habitatnatur
- Registreringer af bilag-IV arter og potentielle levesteder
- Økologiske forbindelser
- Lavbund og okker

Overfladevand og klimatiske faktorer (oversvømmelsesrisiko)

- § 3-beskyttede vandløb
- Målsætning af vandløb (jf. vandplaner)
- Målsætning af søer (jf. vandplaner)
- Målsætning af kystvande (jf. vandplaner)
- Vandløbsoplande
- DVFI-registreringer
- Forhøjet vandstand
- Bluespot-kort (skybrud)
- Terrænnært grundvand
- Fremtidige grundvandsstigninger
- Øget havvandstand
- Lavbundsarealer
- Potentielle vådområder

- Pumpelag
- Kompensationskort til randzonerne

Landskabsinteresser

- Geologiske interesseområder
- Bevaringsværdige landskaber
- Større sammenhængende landskaber

Kulturhistoriske værdier

- Beskyttede fortidsminder
- Beskyttede jord- og stendiger
- Fortidsminde-beskyttelseslinjer
- Kirkebyggelinjer
- Kulturhistoriske værdier

Menneskers sundhed og trivsel

- Støjkort
- Jordforurening
- Rekreative områder
- Stikort

1.8 Læsevejledning

I de følgende to kapitler bliver de konkrete ændringer i Kommuneplan 2025-2037 miljøvurderet.

I kapitel to miljøvurderes ændrede retningslinjer og kortudpegninger. Væsentlige miljøparametre identificeres for hvert emne, og det vurderes, om der evt. er behov for afbødende foranstaltninger.

I kapitel tre behandles nye rammeområder. Rammeudlæggene præsenteres i en oversigtstabel med resumé af rammetekst, kort, andre faktuelle oplysninger, samt en oversigt over væsentlige miljøparametre og hvordan disse er påvirket. Arealerne vurderes ift. restriktioner og væsentlige miljøparametre, og der gives anbefalinger til afbødende foranstaltninger for arealet.

De miljøparametre, der har vist sig at være væsentligt påvirket af de nye retningslinjer, kortudpegninger og rammer er nævnt i en tekstboks for hvert emne.

Følgende symbolik er brugt, for at skabe overblik over hvorledes miljøparametrene er påvirket:

- positive påvirkninger (+)
- negative påvirkninger (-)
- neutrale faktorer (0)

Under tekstboksen ses miljøvurderingens forslag til afbødende foranstaltninger, samt en uddybede redegørelse for miljøpåvirkningerne. Både negative og positive påvirkninger er medtaget og beskrevet.

Desuden angives for hvert emne, miljøvurderingens vurdering af den samlede miljøpåvirkning med en farvekode. Farvekodernes betydning er:

- ▶ Ingen kendte enkelte, eller samlede væsentlige miljøpåvirkninger.
- ▶ Mulige væsentlige påvirkninger, som typisk vil kunne udbedres ved afhjælpende foranstaltninger.
- ▶ Væsentlige, enkelte miljøpåvirkninger som ikke, eller kun vanskeligt, kan afhjælpes, eller mange mulige væsentlige påvirkninger.

I kapitel fire belyses den tværgående miljøvurdering, hvor der redegøres for den potentielle kumulative påvirkning, der kan opstå, både mellem de forskellige emner i kommuneplanforslaget og mellem kommuneplanforslaget og andre eksisterende og/eller fremtidige planer.

Kapitel fem indeholder den lovpligtige, foreløbige væsentlighedsvurdering efter Habitatdirektivet af kommuneplanens indhold (jf. Habitatdirektivet).

I kapitel seks skitseres overvågningsprogrammet, mens kapitel syv indeholder miljørapportens konklusioner.

2 Miljøvurdering af retningslinjer og kortudpegninger

Nedenfor miljøvurderes på ændrede og nye retningslinjer og kortudpegninger for Kommuneplan 2025-2037. Forud for miljøvurderingen er der for de enkelte ændringer i Kommuneplan 2025-2037 foretaget en screening, hvori mulige miljøparametre er identificeret og afgrænset. I bilag 1 fremgår resultatet af denne screening.

2.1 Jordbrugsinteresser

Emnet jordbrugsinteresser var påtænkt en revidering i forbindelse med Kommuneplan 2025-2037 og indgår derfor i afgrænsningsnotatet. Revisionen af emner afventer det tværkommunale arbejde med omlægningsplaner i de lokale treparter og indgår derfor ikke i Kommuneplan 2025-2037. Forventningen er, at retningslinjer for de særligt værdifulde landbrugsområder og beliggenheden af arealer til lokalisering af driftsbygninger og driftsanlæg på store husdyrbrug vil blive revideret i et tematillæg til kommuneplan 2025-2037 i kommuneplanperioden. Der vil i den forbindelse blive truffet en afgørelse efter Miljøvurderingsloven, om hvorvidt ændringerne skal miljøvurderes.

2.2 Lavbundsarealer

Ændringer

Temaet ændrer navn fra "Lavbundede arealer og vådområder" til "Lavbundsarealer".

Udpegningen af lavbundsarealer i Kommuneplan 2025-2037 bygger videre på lavbundsarealer i Kommuneplan 2021-2033, som er fastholdt uændret i størrelse og udstrækning. Derudover indgår de udpegede potentielle vådområder fra Kommuneplan 2021-2033 og derfor udgår *potentielle vådområder* som tema.

Udpegningen af lavbundsarealer udvides med udpegningerne af tørveholdige jorde ("kulstof 2022"), der omfatter tørvejorde med et kulstofindhold på henholdsvis 3-6 %, 6-12 % og >12 %. Tørvejorde, som vil indgå i de nye udpegninger af lavbundsarealer, udgør ca. 1.250 ha. Derudover er de "huller", der ligger inde i et område, også blevet udpeget som lavbundsareal. Mindre områder på op til 2 ha udgår af udpegningen i Kommuneplan 2025-2037.

Ordlyden af retningslinjer og mål er revideret i Kommuneplan 2025-2037 og retningslinjer for genetablerede vådområder udgår, da Ikast-Brande Kommune vurderer at det ikke giver mening af have retningslinjer for arealer som allerede er vådlagt.

Væsentlige påvirkninger

- Dyrkning af jorden (0)
- Menneskers trivsel (-) eller (0)
- Landskabsinteresser (+)
- Naturinteresser (+)
- Reduktion af klimagasser (+)
- Kulturhistoriske værdier (0)

► Der er ingen forslag afbødende foranstaltninger.

Jordbrugsinteresser og menneskers trivsel

Dyrkning af jorden påvirkes ikke af de nye udpegninger af lavbundsområder idet ændringerne ikke medfører restriktioner i forbindelse med drift af arealerne. Dog skal de udpegede lavbundsarealer jf. Ikast-Brande Kommunes retningslinjer friholdes for byggeri og anlæg, som kan forhindre, at naturlige vandstands- og afstrømningsforhold kan genskabes. Dette vil vanskeliggøre opførelsen af fx driftsbygninger i disse områder. Ved de fleste af de ny-udpegede lavbundsarealer vurderes det, at dette ikke udgør en konflikt, da lavbundsarealerne i de fleste tilfælde ligger i forlængelse af eksisterende lavbundsområder, hvor jorden dyrkes og opførelse af driftsbygninger ikke giver mening.

Landskabsinteresser

Landskabsinteresserne styrkes med udvidelsen af udpegninger til lavbundsarealer, idet disse arealer som udgangspunkt skal friholdes fra byggeri.

Naturinteresser og biologisk mangfoldighed

Forøgelsen af de udpegede områder til lavbundsareal er gavnligt for naturinteresserne og biodiversiteten i forhold til arter, der er tilknyttet våde miljøer, da områderne friholdes fra byggeri.

Klimatiske faktorer

Det er positivt for klimapåvirkningerne at kulstofrige lavbundsjord inddrages i udpegningerne til lavbundsarealer. Kulstofholdige lavbundsjord står for over halvdelen af den samlede udledning af drivhusgasser, der finder sted ved dyrkningen af jorder i Danmark, selvom de kun udgør 7 pct. af landbrugsarealet⁴. Udledningen af klimagasser vil dog kun blive reduceret, såfremt en vådlægning af de kulstofrige tørvejorde realiseres.

⁴ Klimarådet, 2020. Kulstofrige lavbundsjord. Forslag til ny model for effektiv regulering og vådlægning.

Kulturhistoriske værdier, herunder kirkeomgivelser

Det vurderes, at de nye udpegninger til lavbundede arealer ikke påvirker kulturhistoriske værdier negativt. Det skyldes, at

formålet med lavbundsudpegningerne er at prioritere indsatsen på området og give lodsejere bedre mulighed for at etablere vådområder. For hvert konkret lavbundsprojekt, der påbegyndes, vil der foretages en konkret vurdering af, om der er arealmæssige konflikter, hvori de kulturhistoriske interesser vil blive varetaget.

2.3 Naturområder

Retningslinjerne for naturområder er omformuleret således, at de omhandler alle naturområder med naturbeskyttelsesinteresser, og ikke kun naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser eller høj naturværdi. Således følger retningslinjerne nu den restriktive klagenævnspraksis, der er på området.

I retningslinjer og forklaringer er det tilføjet, at der i forbindelse med alle former for ændret arealanvendelse skal vurderes for potentielle nye § 3-områder.

Derudover er bevaringsværdige egekrat føjet til kortet. Tekst om Grønt Danmarkskort er slettet, da det beskrives i andet kommuneplantema.

Foruden de nævnte ændringer, er der foretaget flere rettelser i teksten af mindre betydning.

Væsentlige påvirkninger

- Jordbrugsinteresser (0)
- Landskab (0) eller (+)
- Naturinteresser (+)
- Kulturhistoriske interesser (0)

► Der er ingen forslag til afbødende foranstaltninger.

Jordbrugsinteresser

Tilføjjelsen i retningslinjerne om, at der i forbindelse med alle ændringer i arealanvendelse, skal vurderes for mulige, nye § 3-områder, kan foranledige en mere restriktiv praksis i sagsbehandling, der berører ændringer i arealanvendelse. Dette kan potentielt påvirke jordbrugsinteresserne negativt, men vurderes til kun at ske i et omfang, der er uvæsentligt. Desuden er det naturbeskyttelsesloven, der tilsiger om et areal er beskyttet, eller ej, og det kan være ulovligt at foretage indgreb i naturbeskyttede arealer – også selvom de ikke er registreret. Tilføjjelsen i retningslinjen medfører derfor en større sikkerhed, i forhold til, at der ikke bliver foretaget utilsigtede ulovligheder.

Samlet set vurderes det, at revisionerne for naturområder ikke vil medføre væsentlige negative påvirkninger for de jordbrugsmæssige interesser.

Landskabsinteresser

Det vurderes, at der er en neutral eller svag positiv påvirkning af landskabsinteresser i forbindelse med revideringer af planemnet, naturområder. Med revideringen lægges der op til en mere restriktiv arealanvendelse, som potentielt kan medføre, at færre anlæg og byggerier tillades og områder med natur bibeholdes. Dette vil i så fald gavne både de geologiske interesser, bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber.

Naturinteresser og biologisk mangfoldighed

Naturinteresser og den biologiske mangfoldighed vurderes til at påvirkes positivt. Revidering i naturområder medfører, at der ved alle ændringer i arealanvendelse, skal vurderes for mulige § 3-områder, hvorfor det må antages, at flere naturarealer registreres under § 3-beskyttelsen. Desuden betyder ændringerne, at alle områder med naturbeskyttelsesinteresser, og ikke kun naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser eller høj naturværdi, nu er omfattet i retningslinjerne. Dette betyder ifølge retningslinjerne, at alle områder med naturbeskyttelsesinteresser skal bevares, søges udvidet og et mangfoldigt og varieret naturligt plante- og dyreliv skal sikres på områderne.

Kulturhistoriske værdier, herunder kirkeomgivelser

Det vurderes, at kulturhistoriske værdier ikke påvirkes af ændringen. Evt. udlæg af flere beskyttede naturarealet, vil medføre mindre pløjning, og dermed mindre påvirkning af historiske værdier i jordlaget. Da kulturhistoriske værdier desuden er beskyttet af særskilt lovgivning, vil disse ikke blive berørt af ændringerne i naturområder.

2.4 Potentielle naturområder

Emnet potentielle naturområder var påtænkt en revidering i forbindelse med Kommuneplan 2025-2037 og indgår derfor i afgrænsningsnotatet. Revisionen af emnet afventer det tværkommunale arbejde med omlægningsplaner i de lokale treparter og indgår derfor ikke i Kommuneplan 2025-2037. Forventningen er, at retningslinjen for potentielle naturområder vil blive revideret i et tematillæg til kommuneplan 2025-2037 i kommuneplanperioden. Der vil i den forbindelse blive truffet en afgørelse efter Miljøvurderingsloven, om hvorvidt ændringerne skal miljøvurderes.

2.5 Økologiske forbindelser

Ændringer

Begrebet "økologiske forbindelser" er brugt i stedet for "spredningsveje for dyr og planter", så det er i overensstemmelse med Grønt Danmarkskort-terminologi og de nationale interesser. Til de økologiske forbindelser tilføjes beskyttede diger og fredede rundhøje, inklusiv en buffer på 2 m. Desuden tilføjes den tidligere banestrækning "Den skæve bane", inklusiv en buffer på i alt 10 m. Der er sket mindre tilretninger af teksten, så den er i tråd med den nyeste viden (2024).

Væsentlige påvirkninger

- Jordbrugsinteresser (0)
- Landskab (0)
- Biodiversitet (0)

► Der er ingen forslag til afbødende foranstaltninger.

Jordbrugsinteresser

Der er ingen væsentlige jordbrugsmæssige påvirkninger medført af ændringerne i de økologiske forbindelser, da udpegningen ikke medfører restriktioner i forhold til landbrugsdrift.

Landskabsinteresser

De landskabelige interesser vil ikke blive væsentligt berørt af ændringerne i kortudpegning og retningslinjer for 'økologiske forbindelser'. Fredede rundhøje er beskyttet af fortidsmindebeskyttelseslinjen, hvor rundhøje inklusive bufferzone i forvejen er fritaget for anlægsarbejde. Angående de beskyttede diger, er der i forvejen restriktioner mod at foretage tilstandsændringer, hvorfor et tillæg på en 2 m bufferzoner her ikke forventes at indvirke væsentligt på landskabsinteresserne. Den tidligere banestrækning "Den skæve bane", inklusiv en buffer på i alt 10 m er i forvejen udlagt til grønt, rekreativt område og udpegning af denne vil ikke påvirke de landskabelige interesser.

Naturinteresser og biologisk mangfoldighed

Med tilføjelsen af beskyttede diger, fredede rundhøje og "Den skæve bane" bliver de økologiske forbindelser udvidet. De beskyttede diger og fredede rundhøje er dog allerede beskyttet af anden lovgivning, hvormed områderne i forvejen er fritaget for bl.a. anlægsarbejde og derfor vil udpegningen til økologisk forbindelse ikke medfører fysiske forandringer. "Den skæve bane" er i forvejen et grønt og rekreativt areal og med udpegningen til økologisk forbindelse forventes det ikke forholdene omkring banestrækningen ændres. På baggrund af ovenstående vurderes det, at den reelle effekt for biodiversiteten er neutral.

2.6 Grønt Danmarkskort

Ændringer

Der er foretaget mindre sproglige ændringer i redegørelsen for Grønt Danmarkskort. Det er foretaget en ajourføring af kortet som følge af revisioner af naturområder og økologiske forbindelser.

Væsentlige påvirkninger

- Jordbrugsinteresser (0)
- Landskab (0)
- Grundvand og drikkevandsinteresser (0)
- Biodiversitet (0)

► Der er ingen forslag til afbødende foranstaltninger.

Jordbrugsinteresser

Der er ingen væsentlige jordbrugsmæssige påvirkninger medført af ændringerne i Grønt Danmarkskort. Den væsentligste forandring ved ændringen i Grønt Danmarkskort er tilføjelsen af beskyttede diger og fredede rundhøje til de økologiske forbindelser. En vurdering af denne påvirkning gennemgås i afsnit 2.4 ovenfor.

Landskabsinteresser

De landskabelige interesser vil ikke blive væsentligt berørt af ændringerne i Grønt Danmarkskort. Den væsentligste forandring ved ændringen i Grønt Danmarkskort er tilføjelsen af beskyttede diger og fredede rundhøje til de økologiske forbindelser. En vurdering af denne påvirkning gennemgås i afsnit 2.4 ovenfor.

Grundvand og drikkevandsinteresser

Grundvand og drikkevandsinteresser vurderes til at være neutralt påvirkede af ændringer i Grønt Danmarkskort. Selvom det Grønne Danmarkskort udvides med mindre arealer, følger der ikke restriktioner med, fx forbud mod brug af pesticider eller kunstgødning, som er blandt de største trusler mod rent drikkevand.

Naturinteresser og biologisk mangfoldighed

Naturinteresser, herunder biodiversitet vurderes til at ikke at være påvirket af ajourføringen af det Grønne Danmarkskort. Dette vurderes ud fra at kortajourføringen ikke medfører fysiske ændringer eller restriktioner.

2.7 Grundvand og drikkevandsinteresser

Ændringer

Med Vandforsyningsloven⁵ og Miljøbeskyttelsesloven⁶ af 2024 pålægges Kommunerne en mere restriktiv forvaltning af boringsnære beskyttelsesområder (BNBO).

Med afsæt i gældende lovgivning er BNBO tilføjet i Ikast-Brande Kommunes kortlag og retningslinjer for Grundvand og drikkevandsinteresser. De opdaterede retningslinjer for BNBO:

- I BNBO må arealanvendelsen ikke ændres, så den er i strid med "Bekendtgørelse om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse".
- I BNBO skal kommunen sikre, at der bliver taget hensyn til grundvandsbeskyttelse i alle afgørelser.
- BNBO skal friholdes for udlæg af arealer til en anvendelse, der kan medføre en øget fare for forurening af grundvandet.

Dertil er der lavet en ny grundvandsredegørelse for Ikast-Brande Kommune, hvori BNBO er tilføjet.

Øvrige udpegninger angående grundvand er ikke ændret, da der ikke er nye kortlægninger her.

Væsentlige påvirkninger

- Jordbrugsinteresser (0)
- Rent drikkevand (+)

► Der er ingen forslag til afbødende foranstaltninger.

Jordbrugsinteresser

Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) er tilføjet i Ikast-Brande Kommunes kortlag og retningslinjer for Grundvand og drikkevandsinteresser. For de jordbrugsmæssige interesser betyder dette, at vilkårene for arealanvendelse indenfor BNBO er skærpede. Dog ligger de udpegede områder med BNBO mest i eller i tilknytning til byer og er forholdsvis små arealer, hvorfor det vurderes, at nærværende ændringen ikke vil have væsentlig betydning for jordbrugsinteresserne.

Grundvand og drikkevandsinteresser

Grundvand og drikkevandsinteresserne i Ikast-Brande Kommune er bedre beskyttet mod forurening med de nye retningslinjer for BNBO. F.eks. har Ikast-Brande Kommune hjemmel til

⁵ Bekendtgørelse af lov om vandforsyning m.v. LBK nr. 1149 af 28/10/2024.

⁶ Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse. LBK nr. 1093 af 11/10/2024.

at påbyde erhvervsmæssigt pesticidfri arealanvendelse i BNBO (jf. Miljøbeskyttelsesloven § 24 a). Det vurderes, at der med tilføjslen af BNBO i kommunes retningslinjer, vil opnås en bedre beskyttelse af drikkevandet mod forurening.

2.8 Støjbelastede arealer

Ændringer

Ikast-Brande Kommunes kortlag er opdateret således, at det svarer til eksisterende forhold omkring støjbelastede arealer. Der er ikke sket ændringer i de støjledende aktiviteter, på nær to arealer som fjernes, da de pågældende virksomheder er lukket og derfor ikke udleder støj mere.

I Kommuneplan 2025-2037 er der i redegørelsen for støjbelastede arealer tilføjet de opdaterede kortændringer. Det drejer sig om ændringer i fem eksisterende udpegninger fra Kommuneplan 2021-2033:

- Kjeldsigvej 2 - Afstand hævet fra 50 til 100 m
- St. Nørlundvej 1 - Afstand hævet fra 50 til 100 m
- Søbjergvej 68 - Afstand hævet fra 50 til 100 m
- Søbjergvej 71 - udpegning fjernet, virksomhed lukket
- Mads Clausens Vej 7 - udpegning fjernet, virksomhed lukket

Der er tilføjet fire nye støjbelastede arealer omkring eksisterende virksomheder:

- Entreprenørvirksomhed, Kejlstrupvej – afstand 150 m
- Entreprenørvirksomhed, Matrupladegårdvej – afstand 150 m
- Montagevirksomhed, Filskovvej – afstand 150 m
- Gaspåfyldningsvirksomhed, Energivej 9 – afstand 500 m

På kortlaget, over støjende aktiviteter, er der endvidere tilføjet en zone på i alt 25 m omkring jernbanestrækningen mellem Silkeborg og Herning og omkring større veje (motorveje og A13) er der tilføjet en støjzone (53 dB og derover).

Væsentlige påvirkninger

- Støjpåvirkning (0)

► Der er ingen forslag til afbødende foranstaltninger.

Menneskers sundhed og trivsel, herunder støj

Udlægget af de støjbelastede arealer har ikke en reel betydning for den nuværende arealanvendelse, da aktiviteterne/rammerne er uændrede. Derfor vil udlægget ikke forårsage en direkte påvirkning af borgernes sundhed og trivsel i forhold til forrige Kommuneplan 2021-2033. De to virksomheder der lukker og derfor ikke udleder støj mere vurderes til ikke

at medføre en positiv påvirkning i forhold til støjgener, da virksomhederne ligger uden naboer og i et industriområde.

Endvidere vurderes det, at opdateringen af Ikast-Brande Kommunes støjkortlag kan have en lille positiv indflydelse på borgernes sundhed og trivsel idet planlægning af støjfølsom arealanvendelse fremadrettet vil tage højde for støjbelastninger.

2.9 Konsekvensområder produktionserhverv

Ændringer

I Kommuneplan 2025-2037 udpeges konsekvenszoner på 500 m omkring to områder, der tidligere er udpeget til virksomheder med særlige beliggenhedskrav. Områderne er ligeledes forbeholdt produktionsvirksomheder. Områderne der tilføjes konsekvenszoner på 500 m er:

- Fløvej nordvest for Brande
- Nedre Hestlundvej nordøst for Ikast.

Væsentlige påvirkninger

- Menneskers sundhed og trivsel (0)
- Grundvand og drikkevandsinteresser (0)

► Der er ingen forslag til afbødende foranstaltninger.

Menneskers sundhed og trivsel, herunder støj, samt katastroferisici og ulykker

De eksisterende erhvervsområder ved Fløvej og Nedre Hestlundvej er tilføjet konsekvenszoner på 500 m. Udlægget af konsekvenszoner har ikke en reel betydning for den nuværende arealanvendelse, da aktiviteten/rammen er uændret. Derfor vil udlægget ikke forårsage en direkte påvirkning af borgernes sundhed og trivsel i forhold til forrige Kommuneplan 2021-2033.

Udlægget af konsekvenszoner kan have en lille positiv indflydelse på borgernes sundhed og trivsel, idet arealanvendelse eller planlægning inden for zonerne fremadrettet vil tage højde for evt. arealkonflikter i konsekvenszonerne.

Grundvand og drikkevandsinteresser

Udlægget af konsekvenszoner har ikke en reel betydning for Grundvand og drikkevandsinteresserne, da aktiviteten/rammen er uændret. Fremadrettet kan der dog opnås en bedre grundvandsbeskyttelse, idet planlægning inden for zonerne fremadrettet vil tage højde for evt. arealkonflikter i konsekvenszonerne.

2.10 Risikovirksomheder

Ændringer

Tre eksisterende virksomheder udpeges til risikovirksomheder i overensstemmelser med de nationale interesser i kommuneplanlægningen. Risikovirksomhederne tillægges sikkerhedszoner på 500 m. De udpegede risikovirksomheder er:

- Grarupvej 1, Brande, matr.nr. 2l (Nature Energy Månsson A/S)
- Markedspladsen 7, Brande, matr.nr. 1ft og 1ov (KMC Derivat)
- Energivej 9, Engesvang (Pårup), matr.nr. 3bz (Air Liquide A/S)

Retningslinjerne for virksomheder med særlige beliggenhedskrav er ændret med tilføjelse af følgende to afsnit omkring risikovirksomheder:

- Omkring risikovirksomheder fastlægges en sikkerhedszone, som omfatter arealer, der ligger nærmere end 500 m eller inden for en større passende sikkerhedsafstand baseret på en konkret risikovurdering.
- Risikovirksomheder må ikke etableres eller udvides væsentligt, medmindre det er vurderet af risikomyndighederne, at risikoforholdene for større uheld kan betragtes som acceptable.

I redegørelsen er der tilføjet et afsnit omkring risikovirksomheder, der uddyber de to nye retningslinjer.

Væsentlige påvirkninger

- Menneskers sundhed og trivsel (0)
- Grundvand og drikkevandsinteresser (0)

► Der er ingen forslag til afbødende foranstaltninger.

Menneskers sundhed og trivsel, herunder støj, samt katastroferisici og ulykker

Tre eksisterende virksomheder udpeges til risikovirksomheder og tillægges sikkerhedszoner på 500 m. Udlægget af risikovirksomheder og sikkerhedszoner har ingen reel betydning for den nuværende arealanvendelse, da aktiviteten/rammen er uændret. Derfor vil udlægget ikke forårsage en direkte påvirkning af borgernes sundhed og trivsel, samt katastroferisici og ulykker i forhold til forrige Kommuneplan 2021-2033.

Udlægget af sikkerhedszoner kan have en lille positiv indflydelse på borgernes sundhed og trivsel, idet arealanvendelse eller planlægning inden for zonerne fremadrettet vil tage højde for evt. arealkonflikter i sikkerhedszonerne.

Grundvand og drikkevandsinteresser

Udlægget af sikkerhedszoner har ikke en reel betydning for Grundvand og drikkevandsinteresserne, da aktiviteten/rammen er uændret. Fremadrettet kan der dog opnås en bedre grundvandsbeskyttelse, idet planlægning inden for zonerne fremadrettet vil tage højde for evt. arealkonflikter i konsekvenszonerne.

- Ved planlægning for byggeri i arealets sydøstlige hjørne skal der søges dispensation fra, eller reduktion af, gældende skovbyggelinje.
- Eksisterende træbeplantninger på matriklen bør bevares for at tilgodese biodiversiteten.
- Såfremt den videre planlægning af området vil medføre fældning af gamle træer, eller træer med sprækker/hulheder, skal der inden fældningen foretages en undersøgelse af om træerne er levested for flagermus (bilag IV-artsgruppe) jf. Habitatdirektivet, hvorefter nødvendige forholdsregler skal varetages.
- I lokalplanen for området skal der fastsættes en bufferzone mellem boligområdet og Natura 2000-området. Dertil skal lokalplanen indeholde bestemmelser om, at invasive planter skal fjernes fra bufferzonen, for at hindre spredning til habitatnatur.

Menneskers sundhed og trivsel, herunder støj

Støjkort fra 2022 viser, at den nærtliggende Viborgvej udleder støj på 55-60 dB i dagtimerne og 50-55 dB om natten på områdets sydvestlige del. De vejledende grænseværdier for vejtrafikstøj jf. Miljøstyrelsens vejledning "Støj fra veje"⁷ er 58 dB for boligområder og derfor vurderes støjgener fra Viborgvej at være uden væsentlig betydning.

Der er ikke fundet forurening på matriklen.

Infrastruktur

Det forventes, at der kan etableres vejadgang til området fra Gl. Kongevej. Det kræver dog en konkret adgangstilladelse fra vejmyndigheden. Der er for nuværende ikke cykelsti eller fortov mellem det planlagte boligområde og Engesvang by, hvilket bør indtænkes i byplanlægningen.

Grundvand- og drikkevandsinteresser

Rammeområdet ligger udenfor områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande og nitratfølsomt indvindingsområde (NFI), hvorfor rammeudlægget vurderes til, ikke at udgøre en risiko for drikkevandsinteresserne. I vurderingen ligger der desuden vægt på, at ændringen fra landbrugsjord til boligramme, kan mindske risikoen for forurening med stoffer fra landbruget, herunder pesticider.

Klimatiske faktorer

Området har sandet geologi og ca. 10 m til grundvandsspejlet, hvorfor det forventes, at området har gode nedsivnings muligheder ved store mængder nedbør. Kort fra KAMP klimatilpasning viser, at fremtidige grundvandsstigninger maksimalt vil udgøre 0,7 m frem til år 2100 og derfor vil grundvandsstigninger ikke udgøre et problem. Sydøst for midten af området er der dog et mindre areal med en radius på ca. 30 m, hvor bluespot-kort viser, at der

⁷ Miljøstyrelsens vejledning nr. 4/2007. *Støj fra veje*.

ved 30 mm regn kan stå vand. Der er ligeledes et par mindre områder på matriklen, hvor der ved kraftig regn kan stå vand. Dette bør indtænkes i lokalplanlægningen.

Kulturhistoriske værdier

Størstedelen af rammeudlægget ligger indenfor kirkeomgivelserne til Engesvang kirke og den sydlige halvdel af rammeudlægget ligger indenfor det værdifulde kulturmiljø for Engesvang Kirkeby. I Ikast-Brande Kommunes retningslinjer for værdifulde kulturmiljøer beskrives, at nyt byggeri mv. kun må udformes og placeres på en måde, der ikke forringer oplevelsen eller kvaliteten af de kulturhistoriske værdier og ikke dominerer i forhold til kirken eller forringer et fint samspil mellem kirke og landskab/bymiljø.

Rammeområdet er adskilt fra Engesvang kirke og sognegård af Gl. Kongevej og ligger endvidere i udkanten af det værdifulde kulturmiljø, Engesvang Kirkeby. Derfor vurderes det, at boligrammen, hvor kun lavt byggeri er tilladt, ikke vil dominere i forhold til kirken eller forringe oplevelsen af det gamle kirke-landsbymiljø.

Rammeudlæggets sydlige halvdel ligger endvidere inden for kirkebyggelinjen, hvor der er forbud mod bebyggelse over 8,5 m. Da rammebestemmelserne kun tillader byggeri under 8,5 m, er dette ikke en konflikt.

I området omkring Bølling Sø findes utallige bosættelser fra ældre stenalder. Museum Midtjylland oplyser, at der er detektorfund fra planområdet med emner fra middelalder og renæssance, samt enkelte fund, som kan være fra yngre jernalder. Museum Midtjylland skal kontaktes inden gravearbejde påbegyndes. Således får museet mulighed for at foretage arkæologiske prøvegravninger til vurdering af, om der er skjulte fortidsminder, som skal udgraves. I henhold til Museumsloven⁸ skal anlæg og byggeri standses, hvis der under jordarbejde findes grave, gravpladser, bopladser, ruiner eller andre jordfaste fortidsminder, og Museum Midtjylland skal underrettes om fundet.

Landskabsinteresser

Hele rammeudlægget ligger inden for det bevaringsværdige ådalsforløb ved Karup å, Bording å, Skygge å, Elbæken, Bøllingsø og Funder å. Jf. Ikast-Brande Kommunes retningslinjer for bevaringsværdige landskaber, skal disse områder som udgangspunkt holdes fri for byggeri og anlæg. I særlige tilfælde kan Ikast-Brande Kommune tillade byggeri, der ikke forringer karakteren, variationen eller oplevelsen af landskabet. Da, der mellem rammeudlægget og ådalen, ligger et bredt bælte af træer, vil kommende boligbyggeri ikke kunne ses fra ådalen, hvorfor rammeudlægget ikke forringer ådalens karakter, variation eller oplevelsesværdi.

⁸ Museumsloven LBK nr. 358 af 08/04/2014

Hele rammeudlægget ligger desuden indenfor det geologisk bevaringsværdige område Søhøjlandet. I Ikast-Brande Kommunes retningslinjer for geologiske værdier beskrives for Søhøjlandet, at det er vigtigt, at de geologiske landskabsformer, deres indbyrdes overgange og sammenhænge fremtræder klart. Da rammeudlægget ligger på et forholdsvis fladt plateau ovenfor morænebakkerne og ikke påvirker den stejle skrænt, der ligger nord for rammen vurderes det, at de geologiske træk og formationer ikke forringes af rammeudlægget.

Naturinteresser og biologisk mangfoldighed

En mindre del af rammeudlægget ligger inden for skovbyggelinjen. Såfremt der ønskes opført boliger i denne del af rammeudlægget, skal der søges om dispensation fra, eller reduktion af, gældende skovbyggelinje.

I rammeudlæggets vestlige skel er et læhegn med ældre træer og i det østlige skel er der spredt bevoksning. For at rammeudlægget ikke skal forringe biodiversiteten, bør træer og buske bevares, da beplantning generelt, men især gamle træer og dødt ved er meget vigtige biodiversitetslementer i byområder.

Rammeudlægget grænser mod nord op til det fredede område Bølling Sø. Fredningen har til formål at genskabe Bølling Sø, bevare og sikre dens omgivelser med et varieret og rigt plante- og dyreliv samt natur- og kulturhistoriske værdier. Tilførsel af næringsstoffer kan bevirke at områderne gror til i høje, skyggende planter og udgør en trussel, da de historiske naturtyper i fredningen er næringsfattige. Næringsstoffer transporteres hovedsageligt med vand og følger strømningsvejene, der går fra rammeområdet og mod nord ud til det fredede område. Da området for nuværende drives som landbrugsjord, hvor der kan anvendes kunstgødning, vil en ændring fra landbrugsjord til boligområde potentielt medvirke til, at færre næringsstoffer ledes til det fredede område. Desuden er der nord for rammeudlægget en bræmme med gamle træer, der kan optage store mængder næring, og derfor fungerer som en næringsbuffer mellem rammeområdet og det fredede område, hvorfor det vurderes at det fredede område ikke vil påvirkes negativt af rammeudlægget.

I det lavbundede område nord for rammeudlægget er der fund af okker med okkerklassificering IV, hvilket betyder, at der ikke er risiko for okkerudledning.

I afsnittet 5.2 *Bilag IV-arter* fremgår en fuld analyse af kommuneplanens mulige påvirkninger af bilag IV-arter, herunder rammeudlægget i Engesvang. I korte træk viser analysen, at der indenfor rammeområdet ikke er observationer af bilag IV-arter og tilstedeværelsen af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter udelukkes, med undtagelse af flagermus. Forekomsten af flagermus kan ikke udelukkes, da der i det vestlige skel er flere ældre træer, som potentielt kan være yngle- og levested for flagermus. Hvis der i den videre planlægning af rammeudlægget, skal fældes gamle træer eller træer med hulheder eller sprækker, skal der

foretages en konkret vurdering af forekomst af flagermus jf. Habitatdirektivet, hvorefter de nødvendige forholdsregler skal varetages.

Umiddelbart nord for rammeudlægget ligger Natura 2000-området Stenholt Skov og Stenholt Mose. En fuld væsentlighedsvurdering af rammeudlæggets mulige påvirkninger fremgår i afsnittet 5.1.1 *Stenholt Skov og Stenholt Mose*. På trods af den lille afstand mellem rammeudlægget og habitatnatur vurderes det i væsentlighedsvurderingen, at rammeudlægget ikke vil påvirke den habitatnatur, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området negativt og heller ikke forringe mulighederne for en gunstig bevaringsstatus for naturtyperne. Dette er dog med den forudsætning, at der i lokalplanlægningen fastsættes et afstandskrav mellem det planlagte boligområde og Natura 2000-området, hvor nyetablerede invasive arter skal fjernes, således at spredning til de omkringliggende naturområder minimeres mest muligt.

3.2 Gludsted

Planområde

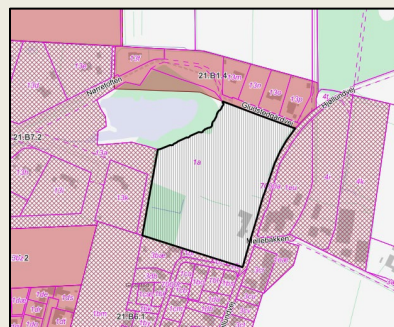
21.B4.1

Uddybning

Der udlægges en ny ramme til en blanding af åben-lave storparceller og en enklave af tæt-lave boliger. Rammen muliggør boliger i maks. 2 etager og 8,5 meters højde.

Arealet er ikke rammelagt i forvejen og ligger inden for landsbyafgrænsningen. Området ligger i landzone.

Placering: Del af matr.nr. 1a, Nr. Gludsted, Ejstrup

Væsentlige påvirkninger

- Støj og forurening (0)
- Infrastruktur (0)
- Grundvand og drikkevandsinteresser (0)
- Oversvømmelsesrisiko (-) eller (0)
- Beskyttede diger (0)
- § 3-beskyttede arealer (-) eller (0)
- Natura 2000-område (0)
- Bilag IV-arter (-) eller (0)

► Forslag til afbødende foranstaltninger:

- I lokalplanlægningen skal der tages højde for, at der på dele af projektområdet kan stå vand ved hændelser med store mængder nedbør.
- I lokalplanlægningen skal der udarbejdes en strategi for håndtering af overfladevand.
- I lokalplanlægningen skal der tages hensyn til de beskyttede diger, så disse ikke beskadiges.
- I lokalplanlægningen skal det sikres, at den økologiske korridor langs diger ikke foringens, såfremt kommuneplanforslag ang. økologiske forbindelser vedtages.
- Inden byggeri kan realiseres, skal der søges dispensation fra, eller reduktion af, gældende skovbyggelinje.
- Undersøg mulig påvirkning af § 3-beskyttet natur, særligt med henblik på øget færdsel, tilførsel af næringsstoffer og ændret hydrologi. Lokalplanens indretning tilpasses herefter.
- Overfladevand må ikke udledes direkte til beskyttede naturarealer.
- Eksisterende træbeplantninger på matriklen bør bevares for at tilgodese biodiversiteten.
- Såfremt den videre planlægning af området vil medføre fældning af gamle træer, eller træer med sprækker/hulheder, skal der inden fældningen foretages en undersøgelse af om træerne er levested for flagermus (bilag IV-artsgruppe) jf. Habitatdirektivet, hvorefter nødvendige forholdsregler skal varetages.

Menneskers sundhed og trivsel, herunder støj

Støjkort viser, at der ikke er væsentlige støjledninger i området omkring rammeudlægget. Der er ikke fundet forurening på matriklen.

Infrastruktur

Det forventes at området kan få vejadgang fra Hjøllundvej eller Gludstedgårdvej under forudsætning af at der kan opnås en konkret adgangstilladelse fra vejmyndigheden. Der er, for nuværende, ikke cykelsti eller fortov mellem det planlagte boligområde og Gludsted by, hvilket bør overvejes i forbindelse med den videre planlægning for området.

Grundvand og drikkevandsinteresser

Området ligger udenfor områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande og nitratfølsomt indvindingsområde (NFI), hvorfor rammeudlægget vurderes til, ikke at udgøre en risiko for drikkevandsinteresserne. I vurderingen ligger der desuden vægt på, at ændringen fra landbrugsjord til boligområde, kan mindske risikoen for forurening med stoffer fra landbruget, herunder pesticider.

Klimatiske faktorer

Bluespot-kort viser, at der på mindre områder på rammeudlæggets midterste og nordlige del, samt et større område på den sydlige del kan stå med vand ved hændelser med meget nedbør. I det videre arbejde med planlægningen for området, bør der tages forbehold for dette. F.eks. ved at undlade bebyggelse i lavningerne.

Grundvandet står 3-10 m under terræn og ændring i maksimum grundvandsspejl er 0,5 m (simuleret i det terrænnære grundvand i perioden frem til 2100) ⁹. Derfor vurderes det, at der i nær fremtid ikke vil opstå oversvømmelse pga. stigninger i grundvandet.

Kulturhistoriske værdier

På matriklens sydvestlige del ligger fem mindre strækninger med beskyttede diger. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af beskyttede diger jf. Museumsloven¹⁰ § 29 a. Hvis der planlægges for byggeri i denne del af matriklen, skal det ske således, at byggeriet ikke ændre eller beskadiger digerne.

Landskabsinteresser

Hele Gludsted inklusive nærværende rammeudlæg ligger indenfor det geologisk bevaringsværdige område Søhøjlandet. I Ikast-Brande Kommunes retningslinjer for geologiske værdier beskrives for Søhøjlandet, at det er vigtigt, at de geologiske landskabsformer, deres indbyrdes overgange og sammenhænge fremtræder klart. Da rammeudlægget er omkranset af eksisterende boligbebyggelse i Gludsted by, vurderes det, at geologiske formationer og sammenhænge ikke forringes af rammeudlægget.

Naturinteresser og biologisk mangfoldighed

Hele matriklen ligger inden for skovbyggelinjen. Inden boligbyggeri kan realiseres, skal der søges om en dispensation fra, eller en reduktion af, skovbyggelinjen.

Planområdet indeholder flere beskyttede diger mod sydvest. Med nærværende kommuneplan er der lagt op til, at oprette økologiske forbindelser langs diger inklusiv en buffer på 2 m. Der bør derfor ikke bygges i en buffer på 2 m langs matriklens beskyttede diger.

20-50 m fra rammeområdet ligger langs den nordvestlig grænse en § 3-beskyttet sø og ca. 60 m nordvest for rammeområdet ligger en § 3-beskyttet mose. Syd for søen ligger et § 3-beskyttet vandløb. Jf. naturbeskyttelsesloven¹¹ må der ikke foretages ændring i tilstanden af disse områder. Særligt vandløbet og søen er udsatte for øget næringspåvirkning og ændret hydrologi, da både terræn og strømningsveje går fra planområdet og ned mod sø og vandløb. I lokalplanlægningen skal det sikres, at overfladevand ikke ledes direkte til det beskyttede

⁹ Miljøstyrelsen. Klimatilpasning.dk.

¹⁰ Bekendtgørelse af museumsloven. LBK nr. 358 af 08/04/2014.

¹¹ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse. LBK nr. 927 af 28/06/2024.

vandløb og den beskyttede sø. I lokalplanlægningen skal de mulige påvirkninger af de beskyttede naturarealer undersøges, og lokalplanens indretning skal tilpasses herefter, så en negativ påvirkning undgås. Der bør være særligt fokus på øget færdsel, tilførsel af næringsstoffer og ændret hydrologi.

I planområdets sydlige del og i skel mod øst er der træbevoksninger, som er over 70 år gamle. For at rammeudlægget ikke skal forringe biodiversiteten, bør træerne bares, da gamle træer og dødt ved er meget vigtige biodiversitetslementer i byområder.

I afsnittet 5.2 *Bilag IV-arter* fremgår en fuld analyse af kommuneplanens mulige påvirkninger af bilag IV-arter, herunder rammeudlægget i Gludsted. I korte træk viser analysen, at der indenfor rammeområdet ikke er observationer af bilag IV-arter og tilstedeværelsen af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter udelukkes, med undtagelse af flagermus. Forekomsten af flagermus kan ikke udelukkes, da der i rammeudlæggets sydlige del er mange ældre træer, som potentielt kan være yngle- og levested for flagermus. Hvis der i den videre planlægning af rammeudlægget, skal fældes gamle træer eller træer med hulheder eller sprækker, skal der foretages en konkret vurdering af forekomst af flagermus jf. Habitatdirektivet, hvorefter de nødvendige forholdsregler skal varetages.

2 km nord for rammeudlægget ligger Natura 2000-området *Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov*. Det er vurderet, at rammeudlægget ikke vil påvirke hverken habitatnatur eller arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Den fulde væsentlighedsvurdering af rammeudlæggets mulige påvirkninger af Natura 2000-området behandles i afsnit 5.1.2 *Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov*.

4 Tværgående miljøvurdering

I henhold til Miljøvurderingsloven¹² skal der redegøres for den potentielle kumulative påvirkning, der kan opstå, både mellem de forskellige emner i kommuneplanforslaget og mellem kommuneplanforslaget og andre eksisterende og/eller fremtidige planer.

Hvis forslagene til afbødende foranstaltninger følges i den videre planlægning, vurderes det, at de negative miljøeffekter af Kommuneplan 2025-2037 vil være så små, at der ikke er tale om en intern kumulativ effekt af forslaget. Det vurderes desuden, at der ikke vil opstå væsentlige kumulative effekter af den samlede miljøpåvirkning fra Kommuneplan 2025-2037 og øvrige kendte planer i områderne.

¹² Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), lovbekendtgørelse nr. 973 af 25/06/2020.

5 International naturbeskyttelse inkl. væsentlighedsvurdering

I henhold til Miljøvurderingsloven skal der foretages en vurdering af, om Kommuneplan 2025-2037, kan påvirke et Natura 2000-område eller dyre- og plantearter, som er optaget på Habitatdirektivets bilag IV, væsentligt.

I forslag til Ikast-Brandes Kommuneplan 2025-2037 revideres retningslinjer kortudpegninger og rammeudlæg. Ændringerne i kommuneplanen kan påvirke omgivelserne og må kun vedtages, såfremt de ikke medfører skade på et Natura 2000-områdes integritet eller foringer bevaringsstatussen for arter, som er listet på Habitatdirektivets bilag IV.

I nærværende miljøvurdering vurderes, om ændringer i Kommuneplan 2025-2037 kan berøre de internationale beskyttelsesområder og bilag IV-arter i kommunen. I vurderingen ligger vægt på karakteristika og miljømæssige forhold, der kendetegner de konkrete Natura 2000-områder og bevaringsmålsætningerne for arter og naturtyper, der er på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

Jf. Habitatbekendtgørelsen § 4, stk. 3 defineres opretholdelsen af en gunstig bevaringsstatus af habitatnatur ved:

- naturtypens areal skal være stabilt eller i udbredelse
- naturtypens struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for naturtypens tilstedeværelse på lang sigt, skal være til stede nu og i overskuelig fremtid,
- arter, der er karakteristiske for den pågældende naturtype, skal have gunstig bevaringsstatus.

og for arterne på udpegningsgrundlaget:

- arten skal på lang sigt opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levested,
- artens naturlige udbredelsesområde må ikke være i tilbagegang eller blive mindsket i en overskuelig fremtid,
- der skal være et tilstrækkeligt stort levested til, på lang sigt, at bevare bestanden.

Hvis det i en væsentlighedsvurdering ikke kan udelukkes, at et kommuneplansforslag kan påvirke et Natura 2000-områdes integritet væsentligt, skal der udarbejdes en konsekvensvurdering i forbindelse med den videre planlægning af området. I konsekvensvurderingen foretages en mere dybdegående og konkret undersøgelse af virkningen for Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen (udpegningsgrundlaget) for det pågældende område.

5.1 Natura 2000 - væsentlighedsvurdering

Revideringer af kortudpegninger og retningslinjer i Kommuneplan 2025-2037 kan ikke medføre, at Natura 2000-områder påvirkes. Dette skyldes at disse revideringer overordnet set ikke medfører fysiske ændringer af en karakter, som kan påvirke et naturområde eller arter væsentligt. Derfor vurderes der i det følgende, kun på mulige påvirkninger fra de to boligrammeudlæg i henholdsvis Engesvang og Gludsted.

I Ikast-Brande Kommune er der fire internationale beskyttelsesområder, som alle er Natura 2000-områder. Disse er:

- N228 Stenholt Skov og Stenholt Mose
- N53 Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov
- N75 Harrild Hede, Ulvemosen og heder i Nørlund Plantage
- N76 Store Vandskel, Rørbæk Sø, Tinnets Krat og Holtum Ådal øvre del

Natura 2000-områderne Harrild Hede, Ulvemosen og heder i Nørlund Plantage og Store Vandskel, Rørbæk Sø, Tinnets Krat og Holtum Ådal øvre del ligger mere end 6,5 km fra de to boligrammeudlæg. Desuden er der ingen hydrologisk forbindelse imellem de to boligrammeudlæg og Natura 2000-områderne Harrild Hede, Ulvemosen og heder i Nørlund Plantage og Store Vandskel, Rørbæk Sø, Tinnets Krat og Holtum Ådal øvre del. Derfor vurderes det, at disse to Natura 2000-områder ikke påvirkes af rammeudlæggene i Engesvang og Gludsted.

Natura 2000-området Stenholt Skov og Stenholt Mose ligger meget nær rammeudlægget i Engesvang og derfor foretages der en væsentlighedsvurdering af rammeudlæggets mulige påvirkninger.

Natura 2000-området Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov ligger få kilometer fra rammeudlægget i Gludsted og derfor foretages ligeledes her en væsentlighedsvurdering af rammeudlæggets mulige påvirkninger.

5.1.1 Stenholt Skov og Stenholt Mose

25 m nord for rammeudlægget i Engesvang (planområde 3.B4.1) ligger Natura 2000-området Stenholt Skov og Stenholt Mose. Udpegningsgrundlaget for området er naturtyperne: revling-indlandsklit, lobeliesø, brunvandet sø, våd hede, tør hede, surt overdrev, tidvis våd eng, højmose, nedbrudt højmose, hængesæk, tørvelavning, kildevæld, stilkeke-krat og skovbevokset tørvemose. Der er ingen arter på udpegningsgrundlaget.

Indledningsvist er det vurderet, at kun habitatnatur som ligger i rimelig afstand til boligrammeudlægget, potentielt kan påvirkes.

Habitatnatur i området Stenholt Skov og Stenholt Mose, som ligger i rimelig afstand er:

- Surt overdrev, beliggende 100 m østnordøst for rammeudlægget.
- Hængesæk, beliggende 350 m nord for rammeudlægget.
- Våde hede, beliggende ca. 450 m nord for rammeudlægget.
- Tør hede, beliggende ca. 450 m nordøst for rammeområdet

Dels på grund af den store afstand mellem rammeområdet og habitatnaturen, og dels da der ikke er hydrologisk forbindelse, fordi der løber et vandløb mellem projektområdet og habitatnaturen.

ligger en. Det vurderes, at rammeudlægget ikke vil påvirke heden på grund den store afstand og manglende hydrologisk forbindelse og det til er områderne adskilt af en vej.

Næringspåvirkning

Tilførsel af næringsstoffer vil kunne forringe habitatnaturtyperne, bl.a. fordi næringstilførsel kan bevirke, at områderne gror til i høje, skyggende planter der udkonkurrer de naturtypekarakteristiske planter, som trives i næringsfattige miljøer. Da rammeområdet for nuværende drives som landbrugsjord, hvor der kan anvendes kunstgødning, vil en ændring fra landbrugsjord til boligområde potentielt medvirke til, at færre næringsstoffer ledes til habitatområderne. Desuden er der nord for rammeudlægget en bræmme med gamle træer, der kan optage store mængder næring, og derfor fungerer som en næringsbuffer. Samlet set vurderes det, at rammeudlægget ikke vil bidrage til en forøget næringspåvirkning af habitatnaturtyperne.

Øget færdsel

Rammeområdet vil bidrage til øget færdsel i nærområdet, som potentielt kan medføre en negativ påvirkning i form af rekreativt slid. Det vurderes dog, at der i forvejen er meget færdsel, da området har mange etablerede stiforbindelser, parkeringspladser og infotavler. Den øgede færdsel forventes derfor at udgøre en uvæsentlig øgning af den nuværende færdsel i området. Endvidere forventes det, at den tilkomne færdsel vil foregå på de mange stiforbindelser i området, og derfor ikke vil føre til væsentligt øget rekreativt slid på habitatområderne.

Øvrige påvirkninger

Der kan potentielt ske en ugunstig spredning af haveplanter til naturområderne. Den over 25 m brede bræmme med gamle træer på skrænten mellem rammeområdet og Natura-området forventes at mindske effekten af spredningen. Dog vurderes det, at der i den kommende lokalplan for rammeudlægget skal fastsættes et afstandskrav mellem boligbebyggelse og Natura 2000-området. I denne bufferzone skal der i lokalplanen fastsættes bestemmelser om,

at nyetablerede invasive arter inden for zonen skal fjernes, for at spredning til de omkringliggende naturområder minimeres mest muligt.

5.1.2 Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov

2 km nord for rammeudlægget i Gludsted (planområde 21.B4.1) ligger Natura 2000-området Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov. Udpegningsgrundlaget for området er naturtyperne: visse-indlandsklit, revling-indlandsklit, græs-indlandsklit, lobeliesø, søbred med småurter, kransnålalge-sø, næringsrig sø, brunvandet sø, vandløb, våd hede, tør hede, enekrat, surt overdrev, tidvis våd eng, højmosse, nedbrudt højmosse, hængesæk, tørvelavning, kildevæld, rigkær, bøg på mor, bøg på mor med kristtorn, bøg på muld, ege-blandskov, stilkege-krat, skovbevokset tørvemose, elle- og askeskov. Endvidere er der i udpegningsgrundlaget følgende arter: blank seglmos, gul stenbræk, bæklampret, stor vandsalamander, odder, damflagermus, hvepsevåge, trane, stor hornugle, natravn, isfugl, sortspætte, hedelærke og rødrygget tornskade.

Afstanden mellem rammeudlægget og habitatnaturen er 2 km og der er ingen hydrologisk forbindelse. Derfor vurderes det, at rammeudlægget ikke vil medføre en direkte påvirkning af habitatnaturen eller arternes yngle- eller rasteområder i Natura 2000-området.

Rammeområdet kan dog bidrage til en svag forøgelse af færdslen i Natura 2000-området. Naturområdet i forvejen indrettet til rekreativ udfoldelse med bl.a. stier, udsigtstårn og parkeringspladser, hvorfor det forventes at færdsel i området i forvejen er vurderet til ikke at påvirke udpegningsgrundlaget negativt. Endvidere forventes det, at den tilkomne færdsel vil foregå på de mange stiforbindelser i området, og derfor ikke vil føre til væsentligt øget rekreativt slid på habitatområderne.

5.2 Bilag IV-arter

I Habitatdirektivets bilag IV er der opført en række dyre- og plantearter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde. Jf. Naturbeskyttelsesloven § 29a må yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter ikke beskadiges eller ødelægges og arterne må ikke forsætligt forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden.

I Ikast-Brande Kommune er der kendte forekomster af følgende bilag IV-arter/artsgrupper:

- Flagermus
- Odder
- Bæver
- Ulv
- Markfirben

- Stor vandsalamander
- Løgfrø
- Spidssnudet frø
- Strandtudse
- Grøn kølleguldsmed
- Grøn mosaikguldsmed

På baggrund af luftfototolkning og fremsøgning i offentlige artsdatabaser vurderes, om ændringer til Kommuneplan 2025-2037 vil berøre områder eller habitater, der muligvis kan være yngle- eller rasteområde for bilag IV-dyrearter.

5.2.1 Flagermus

Alle 17 arter af flagermus, der lever i Danmark, er bilag IV-arter. Flagermus er generelt udbredt i Ikast-Brande Kommune. Dog findes ikke et samlet overblik, da flagermus generelt ikke er fyldestgørende registreret og ikke optræder tilstrækkeligt i artsdatabaser.

For de forskellige arter af flagermus, er der stor forskel på fourageringsområder, rasteområder og vinterkvarter. De fleste arter af flagermus yngler og raster i bygninger og træer med forskellige typer af hulheder. De jager insekter ved søer og åer eller i lysåben skov og langs skovbryn, alt afhængig hvilken art, der er tale om. Nogle arter søger føde inden for en stor radius fra deres rastested og er afhængige af økologiske forbindelser eller såkaldte ledelinjer, med beplantninger, herunder alléer og skovbryn for at komme rundt i landskabet. Nogle af arterne kan trives tæt på mennesker, fx langøret flagermus og dværgflagermus, mens andre er sårbare overfor menneskelige forstyrrelser, især i deres vinterkvarterer.

Flagermus er især følsomme overfor fjernelse af deres yngle- og rasteområder som fx fældning af hule træer, restaurering af bygninger, samt nedrivning af bygninger. Derimod er pleje og bevaring af skovbryn og beplantninger, samt plantning af lysåben løvskov et gode. Generelt kan konstateres, at jo flere ekstensivt udnyttede, varierede landskaber der er, des bedre trives flagermusene.

Forekomster af flagermus er generelt ikke registreret, da artsbestemmelse er svært tilgængelig, da det beror på analyse af frekvensen på deres lyde. Flagermusforekomster er generelt underbelyst, og derfor bør generelt undersøges for forekomst af flagermus i forbindelse med nedrivning af gamle bygninger, fældning af gamle træer og fjernelse af ledelinjer mellem raste- og fourageringsområder.

Rammeudlæg, Engesvang

Rammeudlægget i Engesvang rummer potentielle levesteder for flagermus, da der i rammeudlæggets skel er beplantninger med træer. Såfremt den videre planlægning af

området vil medføre fældning af gamle træer, eller træer med sprækker/hulheder, skal der inden fældningen foretages en undersøgelse af, om træerne er levested for flagermus, hvorefter nødvendige forholdsregler skal varetages.

Rammeudlæg, Gludsted

Rammeudlægget i Gludsted rummer potentielle levesteder for flagermus, da der på matriklen står gamle træer (> 70 år). Såfremt den videre planlægning af området vil medføre fældning af gamle træer, eller træer med sprækker/hulheder, skal der inden fældningen foretages en undersøgelse af, om træerne er levested for flagermus, hvorefter nødvendige forholdsregler skal varetages.

5.2.2 Odder

Odderen er tilpasset et liv i vand og opholder sig en stor del af tiden i vand. Den findes i såvel rindende som stillestående vand og søer. Moser med store rørskovsområder er særligt velegnede levesteder for arten. Odderen yngler og raster i uforstyrrede rørskove og krat ved søer og åer med gode fiskebestande og forekommer i hele kommunen i forbindelse med vandløbssystemer, søer og vådområder. Den er hovedsageligt følsom overfor forstyrrelser på ynglepladsen. Trafikdrab skønnes at udgøre den hyppigste dødsårsag.

Rammeudlæg, Engesvang

Boligrammeudlægget i Engesvang ligger i nærhed til Bølling Sø, Bølling sø kanal og Skygge Å, hvor der med jævne mellemrum er observeret odder. Det vurderes, at der på trods af en forventet øget færdsel i nærområdet til boligrammen, ikke vil være en øget færdsel i de uforstyrrede områder og kratbevoksninger, som odderen ynder at opholde sig ved. På baggrund af ovenstående vurderes det, at rammeudlægget i Engesvang ikke vil berøre odderens yngle- eller rasteområder negativt.

Rammeudlæg, Gludsted

De nærmeste observationer af odder ligger mere end 5 km fra rammeudlægget i Gludsted. Der er ingen hydrologisk kontakt imellem rammeudlægget og områderne med odderobservationer, hvorfor det vurderes, at der ikke er indvandrende odder fra disse områder, som vil være påvirket af rammeudlægget.

Rammeudlægget i Gludsted ligger i umiddelbar nærhed til en § 3-beskyttet sø. Der er ikke observeret odder i søen og endvidere kan det udelukkes at søen er egnet som levested for odderen. Begrundelse herfor er, at søen er omgivet af boligbebyggelse og derfor ikke tilbyder uforstyrrede omgivelser. Dertil kommer at søen kun er forbundet til et mindre vandløb/grøft af ca. 1 km længde, der ikke vil kunne understøtte odderens fødebehov. Derfor vurderes det, at rammeudlægget ikke vil påvirke odderen eller områdets økologiske funktionalitet.

5.2.3 Bæver

Bæveren trives ved ferske vandløb og søer. Der skal gerne være en vis mængde træer i nærheden, som kan bruges til at bygge rede og dæmninger af. Den foretrækker bævreasp, røn, pil og birk. Herudover skal der være rigelig tilgængelighed af græsser og urter, der udgør kosten.

Rammeudlæg, Engesvang

Boligrammeudlægget i Engesvang ligger tæt ved Bølling Sø, hvor der i 2022 er observeret bæver. Det ansøgte forventes ikke at påvirke artens yngle- og rasteområde negativt, da en potentiel lille forøgelse af færdsel på stierne ved Bølling Sø vurderes til at være uden betydning for bæverens yngle- og rasteområder.

Rammeudlæg, Gludsted

Den nærmeste observation af bæver ligger over 15 km fra rammeudlægget i Gludsted og da forholdene på eller i nærheden af rammeudlægget ikke er egnet biotop for bæver, vurderes det, at rammeudlægget ikke vil påvirke artens yngle- eller rasteområder.

5.2.4 Ulv

Ulve kan tilbagelægge store distancer på op til 70 km om dagen og lever typisk i grupper på 4-8 individer. Derfor kræver ulven store arealer med rigelige mængder fødegrundlag. I Danmark lever ulven i høj grad af hjortevildt og trives derfor, hvor bestandene af hjortevildt er store. Den spiser dog også mindre dyr som f.eks. harer og diverse fugle.

Det er med udgangspunkt heri typisk større, sammenhængende lysåbne skovarealer, eller heder med spredt kratbevoksning, der udgør biotopen for den danske bestand.

De to rammeudlæg i Kommuneplan 2025-2037 indeholder ikke sådanne arealer og vurderes derfor ikke i sig selv af være yngle eller rasterområder for ulv. Pga. placeringen i tilknytning til eksisterende byer vurderes de heller ikke at påvirke artens yngle- og rasteområder udenfor rammeområdet negativt.

5.2.5 Markfirben

Markfirben er vekselvarme og lever i små kolonier i åbne områder med soleksponeret sand eller let jord, hvor den kan grave sine æg ned og solbade. Det ses typisk i klitter, heder, grusgrave og generelt på sydvendte skrånninger med sparsom, varieret beplantning og ofte ved kysterne. Vegetationen giver både skjul for rovdyr og fourageringsmuligheder efter biller og insekter. Markfirbenet findes overalt i Danmark. Det er trængt, men anses ikke for at være i fare for at uddø her i landet.

Da markfirbenet er afhængigt af åbne arealer med blottet mineraljord, er den største trussel, at dens levesteder gror til. Fjernelse af markhegn og stengærder i forbindelse med byudvikling betyder også indskrænkning af levesteder. Omstrejfende katte er desuden en trussel, da katte spiser markfirbenene.

Rammeudlæg, Engesvang

Markfirben er på nuværende ikke registreret på rammeudlægget i Engesvang og arealet vurderes til ikke at være egnet som yngle- og rasteområde, da der mangler sydvendte skåninger med blottet mineraljord. Ca. 120 m nordøst for rammeområdet ligger et overdrev, som tidligere er vurderet til ikke at være egnet som yngle- og rasteområde for markfirben, da overdrevet skråner mod nord og derfor ikke kan anvendes til æglægning og solbadning, som er essentielt for markfirbenet. Rammeudlægget vurderes derfor til ikke at påvirke yngle- eller rasteområder for markfirben.

Rammeudlæg, Gludsted

Der er ikke registreret markfirben på rammeudlægget og arealet vurderes til ikke at være egnet som yngle- og rasteområde, da der mangler sydvendte skåninger med blottet mineraljord. Rammeudlægget vurderes til ikke at påvirke yngle- eller rasteområder for markfirben.

5.2.6 Stor vandsalamander

Stor vandsalamander yngler i solbeskinnede vandhuller med en god vandkvalitet og uden fisk. Arten er afhængig af lunt vand, hvorfor den oftest findes i lavvandede søer med en flad brinkhældning. Den overvintrer oftest i skov, i stengærder, under grene eller lignende beskyttelse. Derudover er den afhængig af, at der er egnede yngleområder og overvintringsområder i nærheden af hinanden.

Rammeudlæg, Engesvang

Der er ikke observationer af stor vandsalamander på eller i nærheden af rammeudlægget og rammeudlægget indeholder ikke egnede biotoper for arten. Derfor vurderes det, at rammeudlægget ikke vil påvirke artens yngle- eller rasteområder.

Rammeudlæg, Gludsted

Der er ikke observeret stor vandsalamander inden for rammeområdet. Den § 3-beskyttede sø umiddelbart vest for rammen er ikke oplagt som levested for arten pga. søens størrelse, stor skyggepåvirkning fra omkringliggende træer og en formodentlig tilstedeværelse af fisk. Derfor vurderes det, at rammeudlægget ikke vil påvirke artens yngle- eller rasteområder.

5.2.7 Løgfrø

Løgfrø yngler i rene, solbeskinnede vandhuller uden fisk og overvintrer i løs, sandet jord i nærheden. Løgfrø er især følsom overfor påvirkning af ynglevandhullet og bl.a. beplantning, natlig støj og belysning indenfor et par hundrede meter fra vandhullet. Bebyggelse med gadelygter og kattehold kan også være et reelt problem.

Arten er sjælden og dens forekomst i kommunen er kendt ned til de enkelte vandhuller.

Der er ingen observationer af løgfrø på eller i nærheden af de to rammeudlæg i henholdsvis Engesvang og Gludsted, og der findes ikke egnede yngle- eller rasteområder for arten inden for, eller i nærheden af, rammeudlæggene. Derfor vurderes det, at rammeudlæggene ikke vil påvirke artens yngle- eller rasteområder.

5.2.8 Spidssnudet frø

Spidssnudet frø er en lille brun frø – op til 5 cm lang – med mørke tegninger. Den yngler fortrinsvist i rene vandhuller uden fisk og foretrækker vandhuller, som er omgivet af enge, moser og græsmarker, hvor den finder føde. Spidssnudet frø findes stort set overalt i Danmark, men den er gået meget tilbage – så meget, at den nogle steder er blevet en sjælden art.

Rammeudlæg, Engesvang

Spidssnudet frø er observeret i vådområdet ca. 350 m nord for rammeområdet. En potentiel mindre forøgelse af færdsel i området vil ikke påvirke artens yngle- eller rasteområder.

Rammeudlæg, Gludsted

Der er ikke observeret spidssnudet frø inden for eller i nærheden af rammeområdet. Den nærliggende sø vest for rammeudlægget vurderes til ikke at være egnet levested for arten, pga. søens størrelse, stor skyggepåvirkning fra omkringliggende træer og en formodentlig tilstedeværelse af fisk. Derfor vurderes det, at rammeudlægget ikke vil påvirke artens yngle- eller rasteområder.

5.2.9 Strandtudse

Strandtudsens foretrækker vandhuller med lavt vand, så lavt, at de tørrer ud om sommeren. Det kan være markoversvømmelser og søer i grusgrave. Solindstrålingen, og dermed vandtemperaturen, har betydning for tudsens ynglemuligheder. Som fødesøgnings- og rasteområde har strandtudsens brug for åbne arealer, hvor vegetationen er fraværende, eller meget lav. Arten er sjælden i Danmark og dens forekomst i kommunen er kun kendt fra bestemte vandhuller syd for Ikast by.

Strandtudse er ikke observeret i nærheden af de to rammeudlæg i henholdsvis Engesvang og Gludsted og derfor vurderes det, at der ved en realisering af de to boligområder ikke vil ske en negativ påvirkning artens yngle- eller rasteområde.

5.2.10 Grøn kølleguldsmed

Grøn kølleguldsmed optræder som voksen guldsmed hovedsageligt nær større åer, hvor den yngler, men den kan dog træffes langs med vådområder og vandløb langt fra hovedvandløbet. Larverne er flerårige og lever i vandløbsbunden nedgravet i sand eller grus.

Der er ikke observeret grøn kølleguldsmed i nærheden af de to rammeudlæg i henholdsvis Engesvang og Gludsted og derfor vurderes det, rammeudlæggene ikke vil medføre en negativ påvirkning af artens yngle- eller rasteområde.

5.2.11 Grøn mosaikguldsmed

Grøn mosaikguldsmed er næsten udelukkende kendt fra søer med planten krebseklo. Det er vigtigt, at vandet er rent og med en rig smådyrsfauna, da dette udgør levestedet for larverne. Den største trussel mod grøn mosaikguldsmed er tilførsel af næringsstoffer, der kan føre til tilgroning af fx vandhuller og søer.

Rammeudlæg, Engesvang

Der er ikke observationer af grøn mosaikguldsmed på eller i nærheden af rammeudlægget og rammeudlægget er ikke egnet som yngle- eller rasteområde for arten. Derfor vurderes det, at rammeudlægget ikke vil påvirke artens yngle- eller rasteområde.

Rammeudlæg, Gludsted

Der er ikke observeret grøn mosaikguldsmed på rammeområdet. I den nærliggende sø vest for rammeudlægget er der ikke krebseklo, og derfor udelukkes det, at søen er egnet som yngle- og levested for arten, hvorfor rammeudlægget heller ikke vil påvirke artens yngle- og levesteder.

6 Overvågningsprogram

I henhold til Miljøvurderingslovens § 12 stk. 4 skal myndigheden overvåge de væsentlige miljøpåvirkninger af planens gennemførelse.

Både Staten og Ikast-Brande Kommune laver løbende natur- og miljøovervågninger, som kan ses i Miljøportalen. Disse data giver oplysninger om udviklingen og bidrager på den måde med den bedst tilgængelige viden om naturforholdene.

Mange af de påvirkede parametre vil blive overvåget gennem sektoradministrationen, almindelige tilsyn, byggesagsbehandling og øvrig sagsbehandling fx i miljøbeskyttelsesloven og naturbeskyttelsesloven. Derudover kan der i forbindelse med eventuelle miljøvurderinger af lokalplaner, anlægsplaner, masterplaner m.v. blive opstillet detaljerede overvågningsprogrammer. Miljøforhold varetages yderligere i miljøvurderingstilladelser af større projekter, i henhold til Miljøvurderingsloven.

Tilstedeværelse af bilag IV-artsgruppen, flagermus, kan ikke udelukkes på rammeudlæggene i henholdsvis Engesvang og Gludsted, på grund af tilstedeværelsen af gamle træer. Såfremt den kommende planlægning af områderne medfører fældning af træer, skal der inden fældningen foretages en undersøgelse af om træerne er levested for flagermus (bilag IV-artsgruppe) jf. Habitatdirektivet, hvorefter nødvendige forholdsregler skal varetages.

7 Konklusion

Ikast-Brande Kommuneplan 2025-2037 indeholder reviderede retningslinjer, opdateringer af kort og to nye boligrammeudlæg.

Ændringerne i Kommuneplan 2025-2037 er vurderet til generelt at have svagt positive, eller få negative miljøpåvirkninger. De væsentligste udfordringer er i forbindelse med rammeudlæg i henholdsvis Engesvang og Gludsted. Begge rammeområder rummer gamle træer, hvorfor tilstedeværelsen af bilag IV-artsgruppen flagermus ikke kan udelukkes. Såfremt lokalplanlægningen medfører et behov for fældning af træer skal træerne undersøges, og de nødvendige afværge foranstaltning skal iværksættes. Det skal endvidere fremhæves, at rammeudlægget i Engesvang rummer mange kulturhistoriske interesser, herunder fund af emner fra ældre stenalder, hvorfor Museum Midtjylland skal kontaktes inden gravearbejde påbegyndes.

Kommuneplan 2025-2037 indeholder andre arealmæssige konflikter, der skaber behov for afbødende foranstaltninger, men disse er af mindre væsentlig betydning.

Ændringerne til Ikast-Brande Kommuneplan 2025-2037 kan inddeles i to kategorier efter konfliktniveau:

Flere konflikter, hvor der er behov for afbødende foranstaltninger, eller særlige dispensationer fra anden lovgivning, er:

- Boligrammeudlæg i Gludsted
- Boligrammeudlæg i Engesvang

Ingen eller få bemærkninger uden væsentlig betydning:

- Lavbundsarealer
- Naturområder
- Økologiske forbindelser
- Grønt Danmarkskort
- Grundvand og drikkevandsinteresser
- Støjbelastede arealer
- Konsekvensområder produktionserhverv
- Risikovirkomheder

7.1 Konklusioner ift. Habitatdirektivet

Ændringer til Ikast-Brande Kommuneplan 2025-2037 er vurderet efter Habitatdirektivet.

Der er foretaget en væsentlighedsvurdering af, om Kommuneplan 2025-2037 påvirker de Natura 2000-områder, der ligger i Ikast-Brande Kommune. Det er samlet set vurderet, at de fire Natura 2000 områder i kommunen ikke påvirkes. Disse områder er:

- N228 Stenholt Skov og Stenholt Mose
- N53 Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov
- N75 Harrild Hede, Ulvemosen og heder i Nørlund Plantage
- N76 Store Vandskel, Rørbæk Sø, Tinet Krat og Holtum Ådal øvre del

Kommuneplan 2025-2037 er desuden vurderet i forhold til mulige påvirkninger af bilag IV-arter. I følgende kommuneplanændringer kan der potentiel være en konflikt, som bør undersøges nærmere i forbindelse med den videre planlægning af arealerne:

- Rammeudlæg, Engesvang
 - Såfremt der i den videre planlægning af området skal fældes gamle træer, eller træer med sprækker/hulheder, skal det undersøges, om træerne er yngle- eller rasteområde levested for flagermus.

- Rammeudlæg, Gludsted
 - Såfremt der i den videre planlægning af området skal fældes gamle træer, eller træer med sprækker/hulheder, skal det undersøges, om træerne er yngle-eller levested for flagermus.

8 Referencer

- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse, LBK nr. 1093 af 11/10/2024.
- Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), LBK nr. 4 af 03/01/2023.
- Bekendtgørelse om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse, BEK nr. 1697 af 21/12/2016.
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter. BEK nr. 1828 af 16/12/2015.
- Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets bilag IV, DMU, faglig rapport nr. 635, 2007.
- Forvaltningsplan for markfirben. Naturstyrelsen. 2015.
- Naturtyper og arter omfattet af EF-Habitatdirektivet, DMU, faglig rapport nr. 322, 2000.
- Naturstyrelsens notat om "Statslig udmelding til vandplanernes retningslinje 40 og 41 i forhold til byudvikling og anden ændret arealanvendelse i Områder med Særlige Drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande". Okt. 2012.
- Vandplanens retningslinjer:
https://www.syddjurs.dk/sites/default/files/PDF/retningslinjer_fra_de_statslige_vandplaner.pdf
- Vejledning om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse. VEJ nr. 9320 af 31/03/2017.
- Vejledning om Miljøvurdering af Planer og Programmer. Miljøministeriet. 2006.

Bilag 1. Afgrænsning af miljøparametre

Kommuneplanemne	Afgrænsning af miljøparametre
Lavbundsarealer	· Jordbrugsinteresser · Landskabsinteresser · Naturinteresser og biologisk mangfoldighed · Kulturhistoriske værdier, herunder kirkelandskaber
Naturområder	· Jordbrugsinteresser · Landskabsinteresser · Naturinteresser og biologisk mangfoldighed · Kulturhistoriske værdier, herunder kirkelandskaber
Økologiske forbindelser	· Jordbrugsinteresser · Landskabsinteresser · Naturinteresser og biologisk mangfoldighed
Grønt Danmarkskort	· Jordbrugsinteresser · Landskabsinteresser · Grundvand og drikkevandsinteresser · Naturinteresser og biologisk mangfoldighed
Grundvand og drikkevandsinteresser	· Jordbrugsinteresser · Grundvand og drikkevandsinteresser
Ændrede og nye rammer for lokalplanlægningen	· Menneskers sundhed og trivsel, herunder støj · Infrastruktur · Grundvand og drikkevandsinteresser · Klimatiske faktorer (oversvømmelsesrisiko) · Kulturhistoriske værdier, herunder kirkeomgivelser · Landskabsinteresser · Naturinteresser og biologisk mangfoldighed
Støjbelastede arealer Konsekvensområder produktionserhverv Risikovirkksomheder	· Menneskers sundhed, herunder støj og luft · Grundvand og drikkevandsinteresser · Større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker